

Yolsuzluk, kişiye emanet edilmiş olan erkin, kişisel çıkar sağlamak amacıyla istismar edilmesidir. Yolsuzluk beraberinde çürümeyi ve yozlaşmayı getirmektedir. Kara para aklamak, siyasi gücü yandaşlarına çıkar sağlamak amacıyla kullanmak da yolsuzluğa girer. Yolsuzluğu üç sınıfta değerlendirmek olasıdır. Beyaz, gri ve kara yolsuzluk. Beyaz yolsuzluk, yandaşlarına çıkar sağlamaktır. Gri yolsuzluk, getirisi yüksek olan görevlere tayin gerçekleştirmektedir. Kara yolsuzluk ise fiilen rüşvet almaktır.

Büyük yolsuzlukların çoğu ülkeler arası büyük yatırımlarda ortaya çıkmaktadır. Örneğin bir Afrika ülkesine kurulacak hidroelektrik baraj projesini ele alacak olursak, yabancı müteahhitler barajın tasarımı, boyutları, inşaat tahmini ve özellikle de malzemeleri sağlayan firmaların seçiminde ağırlık koymak isteyebilirler. Bu amaçla karar verici konumunda olan kişilere muazzam meblağlar ödemeye hazırdırlar. Bunlar çoğu kez paraları İsviçre'deki hesaplara aktarırlar. Bu tür yolsuzluklar Avrupa'daki ihracatçı ülkelerin yasalarınca korunur. Yasalar yoluyla yolsuzlukların gizlenmesi son derece esef verici bir durumdur.

Diğer yandan baktığımızda küçük yolsuzlukları görür ve her gün izleriz. Birincisinden çok farklı olmakla birlikte etkileri genellikle daha tehlikelidir. Bu yolsuzluk, kamu hizmetleri alanında çalışan memurların çok düşük maaşlar aldıkları yoksul ülkeler-

de özellikle yaygındır. İşbirlikleri sayesinde nasılsa fazladan bir gelir elde edebileceklerini düşünerek memurlarını düşük ücretle çalıştıran hükümetlere bile rastlanmaktadır.

Kamu yöneticileri yönünden böylesi bir tutum, öncelikle toplumun kırılgan ve yoksun, kesimlerine zarar verdiği için daha da zararlı olmaktadır. Daha da ürkütücü olan, devletin ve yasaların yetkisinin yok edilmesine katkıda bulunmaktadır.

Uluslar arasında yolsuzluklarla uğraşmanın altyapısının kurulma çalışmaları öyle hızla ilerlemiyor, çoğu gelişmiş ülkenin yasaları bu türden yolsuzluk araştırmalarına izin vermiyor. Çünkü bu tür kaynakların çoğu siyasi partilerin finansmanında kullanılıyor. Nitekim Watergate'i izleyen soruşturmalar, Lockheed ve Boeing tarafından ABD dışında dağıtılan rüşvetlerden büyük bir bölümünün Nixon'ın partisinin kasalarında tutulmuş olduğunu kanıtlamıştır.

Yolsuzluklarla ilgili haberlere ve operasyonlara, hemen hergün gazete ve televizyonda rastlıyoruz. Şüphesiz bunların ortaya çıkarılması çok önemli ve vazgeçilmez, ancak yolsuzlukların önlenmesi için harcanacak çaba, verilecek emek çok daha önemli olmalı.

Yolsuzlukla mücadelenin önemli yapıtaşlarını sıralarsak; öncelikle her ülkenin kendi kavgasını ve kendi çözümünü bulmak zorunda olması

gerekir. Yolsuzluklarla mücadelede tüm dünyada tek bir silahın olduğunu düşünmek vahim bir hata olur. Özellikle yolsuzluk gibi her halkın kültürü ile yakından bağlantılı bir problem söz konusu olunca, cevapların toplumdan gelme zorunluluğu vardır.

Yolsuzluklara karşı geliştirilen stratejiler çerçevesinde farklı güçleri kesinlikle işbirliğine sokmak gerekir. Siyasi iktidarlar bu tehlikeyle tek başına baş edemezler. Ara sıra hükümetler büyük yolsuzluklar ortaya çıkarabilir. Ama uzun erimli etkin eylem için, sivil toplumun seferber olmasına özel kesimin desteğine ihtiyaç vardır. Toplum önderleri dediğimiz kişilerin duyarlı kılınmasına ihtiyaç bulunuyor.

Toplumlar yolsuzluklarla mücadelede bir çok ögeyi bir araya getirerek topyekün yaklaşım sergilemelidirler. Basın özgürlüğü, yargı bağımsızlığı, yolsuzluğu dışlayan bir muhasebeleştirme sistemini sayabiliriz.

Açıklık, şeffaflık, vatandaşın şikayetlerine kulak verme, sorumlu davranma, yolsuzlukların önlenmesinin önemli yapıtaşlarıdır.

Örgütlü davranmak, sorunların çözümünde, yolsuzlukların yok edilmesinde vazgeçilmezliktir.

Ulu Demirel